POLSKA INFORMACJA POLITYCZNA
agencja publicystyczna
INFORMATION POLITIQUE POLONAISE • AGENCE DE PRESSE
ADRES: WARSZAWA, UL. ALBERTA 6. ADRES TELEGR. *POLINF* TEL. 2.50-05. KONTO P.K.O.171.90

Nr.12 Warszawa,dnia 21 czerwca 1936r.

OBRADY MAŁEJ ENTENTY

W ciągu ostatnich kilku tygodni państwa Małej Ententy już po raz trzeci spotykają się w osobach swych przedstawicieli, celem omawiania interesujących je zagadnień.

Na początku maja odbył się w Belgradzie kolejny zjazd Ministrów Spraw Zagranicznych.Na początku czerwca, z okazji rocznicy wstąpienia na tron Króla Karola II, zjechali się w Bukareszcie trzej szefowie państw Małej Ententy. Wreszcie w chwili obecnej obraduje w Bukareszcie zwykły, doroczny zjazd trzech szefów sztabu.

Zjazd Belgradzki oraz Bukaresztański zjazd Szefów państw dały niewątpliwie okazję do omówienia interesujących Małą Ententę,aktualnych zagadnień polityki międzynarodowej. Jasne jest,że dążono do uzgodnienia i zharmonizowania interesów, oraz aktywności poszczególnych państw. Pewne trudności, które stale zresztą wyłaniają się w tym względzie, wynikają być może ze zbyt szerokich ram, które Mała Ententa zakreśliła sobie przed trzema laty.

W chwili swego powstania, w latach 1921-22, Mała Ententa pomyślana była jako porozumienie obronne na wypadek w s p ó l n e g o niebezpieczeństwa wojennego. Na zjeździe w Genewie, w lutym 1933 roku, porozumienie to zostało przekształcone w blok trzech państw, stawiający sobie za cel i za zadanie wspólną akcję w czasie pokoju i w czasie wojny. Zadanie to okazało się niezwykle trudne do urzeczywistnienia. Odmienne położenie geopolityczne każdego z trzech państw nie może nie mieć wpływu na zakres zainteresowań politycznych oraz na istotne, życiowe interesy partnerów. Każde z państw Małej Ententy związane jest z konieczności z odmiennym kompleksem zagadnień. Utworzenie ścisłego bloku trzech państw nie zdołało w niczem warunków tych zmienić: tak jak w roku 1922, tak i obecnie tylko niektóre interesy i niebezpieczeństwa są dla wszystkich trzech państw wspólne,inne zaś dziedziny międzynarodowo-politycznego życia każdego z partnerów musiały z konieczności zachować cechy odrębne, uwarunkowane imperatywnie odmiennością położenia geograficznego.

W pierwszym okresie swej egzystencji, do lutego 1933 roku, Mała Ententa mogła zawsze przedstawiać obraz zupełnej harmonji. Miała ona bowiem ściśle określone i istotnie wspólne dla wszystkich partnerów zadanie obrony w wypadku wspólnego niebezpieczeństwa. Niekrępowała ona natomiast poszczególnych państw Związku w rozwiązywaniu ich indywidualnych, a nie wspólnych, interesów zgodnie z żywotnemi potrzebami każdego z nich. Po rozszerzeniu zasięgu porozumienia na całość stosunków zewnętrznych wszystkich trzech partnerów, Mała Ententa musi z natury rzeczy napotykać stale na trudności w uzgadnianiu stanowisk trzech państw w wyłaniających się nowych i różnorodnych problemach międzynarodowych.

Rozwój tych problemów w przeważającej mierze nie jest zależny od Państw Porozumirnia i nigdy nie da się ściśle przewidzieć. Stwąrza to dla tak silnie ze sobą związanych państw Małej Ententy jeszcze jedną dodatkową trudność. Zmusza je mianowicie do ustalania a priori wzajemnych zobowiązań w stosunku do wszelkich możliwych alternatyw,wynikających z niedającego się dziś bliżej określić dziejowego rozwoju każdego zagadnienia międzynarodowego. Ustosunkowanie się poszczególnych państw Małej Ententy do przyszłych faz każdego z tych zagadnień może być w odnośnym momencie uwarunkowane od czynników dziś nieuchwytnych, zwłaszcza jeśli wkroczą one w dziedzinę tak zwanych imponderabiljów.

To też różne i daleko idące zobowiązania wzajemne,jakie dziś biorą na siebie państwa Małej Ententy,muszą być siłą rzeczy obwarowane zastrzeżeniami i posiadać przez to charakter raczej problematyczny.

Jak to wskazuje obserwacja faktów,wszystkie te okoliczności nie ułatwiły dotychczas państwom Małej Ententy uzgodnienia ich stanowisk w stosunku do Niemiec,Włoch i Rosji Sowieckiej.

Nawet tak bliski trzem partnerom problem austryjacki nie może być przez nich ujmowany zupełnie jednolicie,ponieważ jego dalszy rozwój może teorytycznie iść po linji paru alternatyw, /powrót Habsburgów,Anschluss/ dotykających w odmienny sposób żywotne interesy poszczególnych państw Małej Ententy.

Warto jeszcze wspomnieć,że tak szeroko dziś dyskutowana sprawa form i doktryn współpracy międzynarodowej zdaje się być

w różny sposób oceniana przez Mężów Stanu poszczególnych państw Porozumienia. Chodzi tu przedewszystkiem o tendencję do uzależniania polityki zagranicznej,bez względu na realne interesy państw,od fali walk ideologicznych i doktrynalnych.

Obecna ożywiona działalność polityczna Małej Ententy ogranicza się właściwie do ram Związku. Nie jest ona skierowanym w stosunku do innych państw przejawem skoordynowanej myśli politycznej trzech krajów Porozumienia,lecz przeciwnie zwrócona jest na wewnątrz i ma jak gdyby za zadanie wzmocnienie spoistości Małej Ententy. Inicjatywa tego ożywienia wyszła ze strony Czechosłowacji,która wskutek posunięć swej dotychczasowej polityki znalazła się niewątpliwie w krytycznej sytuacji nietylko wobec sąsiadów,lecz poczęści i sojuszników.

Analiza istotnych międzynarodowo-politycznych potrzeb i zadań poszczególnych państw Porozumienia zdaje się wskazywać, że realne zharmonizowanie ich stanowisk w zakresie,ustalonym przez blok Małej Ententy,przed trzema laty - nie jest w każdym razie zadaniem łatwem.